

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Bojkott som vapen

Braskén, Kasper

Published in:
Åbo Underrättelser

Published: 10/04/2023

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Braskén, K. (2023). Bojkott som vapen: eller hur man "slår nazisterna där det gör mest ont". *Åbo Underrättelser*. <https://abounderrattelser.fi/bojkott-som-vapen-eller-hur-man-slar-nazisterna-dar-det-tar-mest-sjukt/>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Bojkott som vapen, eller hur man “slår nazisterna där det gör mest ont”

Kasper Braskén

Kasper Braskén 10.04.2023 11:04

Ett av de första globala kampanjerna mot nazismen organiserades på initiativ av judiska organisationer som aktivt spred tanken om att bojkotta Nazityskland. Under 1930-talet organiserades ett antal spektakulära demonstrationer och kampanjer mot Nazismen, men det var idén om bojkott som var en av de synligaste och mest kreativa protest-strategierna. Den anammandes inte bara av judiska organisationer, utan tillämpades snart även av fackföreningar och olika anti-nazistiska vänsterorganisationer.

Hur skulle man reagera på de fruktansvärda nyheterna som rapporterades om förföljelse och förtryck av de tyska judarna? Från ett globalhistoriskt perspektiv framstår bojkott-strategin som ett ytterst intressant exempel på hur idéer och praktiker förflyttades över gränser och kontinenter. Den kunde kopieras enkelt, den skapade lokalt engagemang och den kunde tillämpas på olika kreativa sätt.

Bojkotten har sedan dess blivit en varaktig strategi som tillämpats mot skurkstater. Den har fungerat som påtryckningsmetod för att styra länders interna och

internationella utveckling. Just nu kunde bojkotten av Ryssland fungera som ett av de effektivaste vapnen mot regimen, men tyvärr har det varit svårt att hålla bojkotten total. Alternativa handelsvägar – och girighet – har gjort strategin mindre effektiv, men dess symboliska vikt har inte minskat.

För nittio år sedan utgjorde New York, London och Johannesburg de centralaste orterna för den globala bojkottkampanjen. Men då var det inte klart hur en effektiv bojkottkampanj skulle föras – var det individerna som skulle bära den största rollen, eller staten?

New Yorks legendariske borgmästare **Fiorello La Guardia** konstaterade våren 1933: “när vi talar om en bojkott, borde vi inte tala om Wagners musik eller Goethes litteratur. Vi borde slå Nazisterna där det gör mest ont – plånboken.”

Det var även denna väg som valdes: en långvarig bojkott av tyska varor och försök att hindra företag att idka handel med tyska företag.

För den judiska minoriteten i Tyskland var situationen problematisk. Trots att man internationellt kunde bygga upp en kraftig proteströrelse, hade man ingen kontroll över läget i Tyskland. Om nazisterna önskade göra motangrepp, skulle de troligen riktas just mot de tyska judarna som bojkottkampanjen försökte skydda.

I april 1933 kungjorde **Julius Streicher**, redaktör för Nazisternas ökända antisemitiska veckotidning *Der Stürmer*, att en “mot-bojkott” skulle ordnas mot de tyska judarna. Efter kriget dömdes Streicher till döden vid Nürnberg-

rättegångarna för att ha infekterat tyskarna med antisemitismens virus.

Det intressanta är att bojkotten som ekonomisk påtryckning numera har nästan helt överförts till den statliga nivån. Det är det internationella samfundet som upprätthåller den ekonomiska blockaden, inte individerna.

I och med att bojkottkampanjen under 1930-talet byggde på individers engagemang övergick kampanjen rätt naturligt även till det kulturella och det vardagliga. En del bojkottade hakkorsflaggan, andra bojkottade nazisters och nazi-sympatisörers officiella framträdanden runt om i världen. Speciellt universiteten blev platser för sammandrabbningar mellan "tysklandsvänner" och antifascister. Bojkotten riktades allt mer även mot tankegods.

För att vända tillbaka till La Guardias argument, visade det sig omöjligt att enbart begränsa bojkotten till det ekonomiska, utan måste tillslut utvecklas mot det kulturella. Den kulturella bojkotten var i slutändan lika smärtsamt som den ekonomiska, trots att verkningskraften var en helt annan. Goethe skulle säkert ha överlevt några års bojkott för de tyska judarnas skull.

[Här](#) kan du läsa andra kolumner av Kasper Braskén.

Kasper Braskén

Historiker, Åbo Akademi